

jakoby tu vylovil ne lid, ale utopence a ne utopence, ale cosi mezi idioty a opicemi – týž člověk namaloval ten nádherný, veliký, necudně cudný akt v „Krůpějích krve“, tu pohádku krve a květ země, ten rozezpívaný zemský oheň, do něhož jest přimíšeno cosi z toho, čím jiskří se hvězdy – ten akt, při němž musím stále myslit na mistry docela staré a docela velké, Giorgiona, Tiziana, Tintoretta, ne pro způsob a nerozpoltěnou celost výtvarného cítění – ne pro způsob malby, ale pro její *rasu*.

Ano, tento člověk jest veliká *ébauche*: půl dítě a půl stařec a přitom celý divoch. Maluje ne rukama, ale gesty, a ne gesty, ale instinkty. Maluje cosi drásavého: půl starý svět, půl nové peklo, něco, co bylo vykopáno z hrobů tisíciletí, a cosi, co vyvěřelo teprve včera a je horké ještě a nemá sedlých a pevných tvarů. Je současně střízlivý do drzosti a tupé nudy, i blouznivý do smyslné snivosti a pohádkovosti, nejstarší bláto světa i štěstí příliš horké a mladé a proto bez pleti a krvácející ještě. Jest malířem monumentální ohyzdnosti i křehkého šarmu a kouzelné grácie. Jsou v něm obrazy rozbité na tříšť, zlomkovité a nevykoupené i neposvěcené, a několik jiných, které zni do dálky jako zvony a tyčí se jako sloupy.

Jest surový barbar i rafinovaný dekadent, bytost chaotická i charakteristická, polobůh i polozvíře, spíš přírodní síla a výtrysk temných hlubin rasy než ovládnutý kulturní svět a hvězda. Půl privilej, půl kletba a celý osud – slib, jehož naplnění teprve svítá.

Jak určit scénu, kterou v něm snad připravuje? Pokusím se o to tak, že jmenuji nejprve jeho *protinožce*, typ, který vyvrcholuje v absolutní čistotě všechny tendence protivné tendencím Munchovým.